

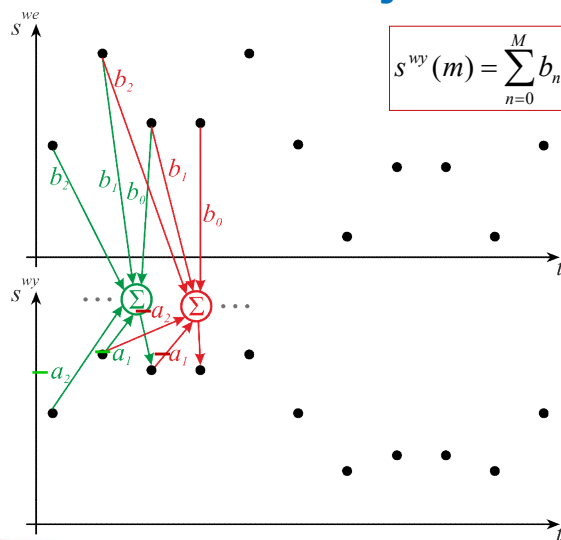
FILTRY O NIESKOŃCZONEJ ODPOWIEDZI IMPULSOWEJ - IIR

ang. Infinite Impulse Response (IIR)

Spis treści

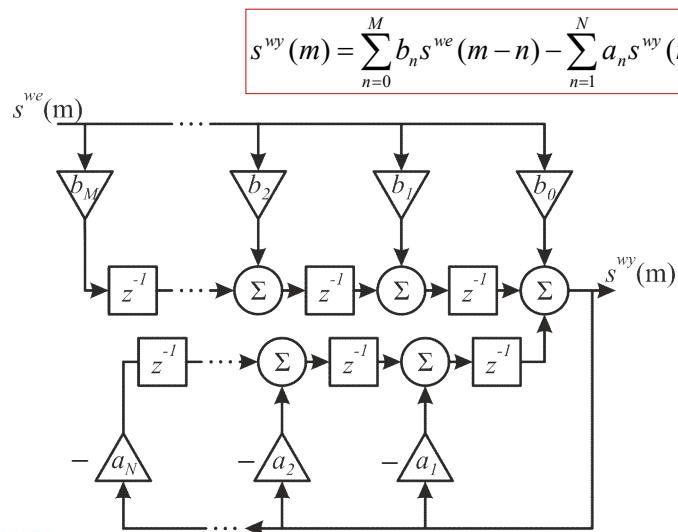
1. Definicja filtru IIR
2. Stabilność filtrów IIR
3. Metody projektowania filtrów IIR
4. Przykład
5. Dwuwymiarowe filtry rekursywne
6. Optymalizacyjna metoda projektowania filtrów 2-D IIR

Definicja filtru IIR

$$s^{wy}(m) = \sum_{n=0}^M b_n s^{we}(m-n) - \sum_{n=1}^N a_n s^{wy}(m-n)$$

Definicja filtru IIR

$$s^{wy}(m) = \sum_{n=0}^M b_n s^{we}(m-n) - \sum_{n=1}^N a_n s^{wy}(m-n)$$

Transmitancja filtru IIR

$$s^{wy}(m) = \sum_{n=0}^M b_n s^{we}(m-n) - \sum_{n=1}^N a_n s^{wy}(m-n)$$

$$\bar{s}^{wy}(z) = \sum_m s^{wy}(m) z^{-m}$$

$$\bar{s}^{wy}(z) = \sum_n b_n \sum_m s^{we}(m-n) z^{-m} - \sum_n a_n \sum_m s^{wy}(m-n) z^{-m}$$

$$\bar{s}^{wy}(z) = \sum_{n=0}^M b_n \bar{s}^{we}(z) z^{-n} - \sum_{n=1}^N a_n \bar{s}^{wy}(z) z^{-n}$$

$$\bar{s}^{wy}(z) \left[1 + \sum_{n=1}^N a_n z^{-n} \right] = \bar{s}^{we}(z) \sum_{n=0}^M b_n z^{-n}$$

$$H(z) = \frac{\sum_{n=0}^M b_n z^{-n}}{1 + \sum_{n=1}^N a_n z^{-n}}$$

$$\bar{s}^{wy}(z) = H(z) \bar{s}^{we}(z)$$

Charakterystyki częstotliwościowe filtrów IIR

$$H(z) = \frac{\sum_{n=0}^M b_n z^{-n}}{1 + \sum_{n=1}^N a_n z^{-n}}$$

$$z = e^{2\pi j \underline{f}}$$

$$H(\underline{f}) = A(\underline{f}) e^{j\theta(\underline{f})}$$

$$\underline{f} = f \Delta t = f / f_p$$

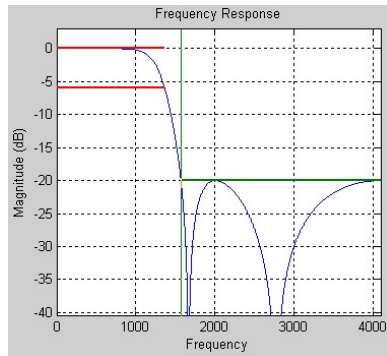
$$H(\underline{f}) = \frac{\sum_{n=0}^M b_n e^{-2\pi j n \underline{f}}}{1 + \sum_{n=1}^N a_n e^{-2\pi j n \underline{f}}}$$

$$\theta(\underline{f}) = \arctg \frac{\text{Im}(H(\underline{f}))}{\text{Re}(H(\underline{f}))}$$

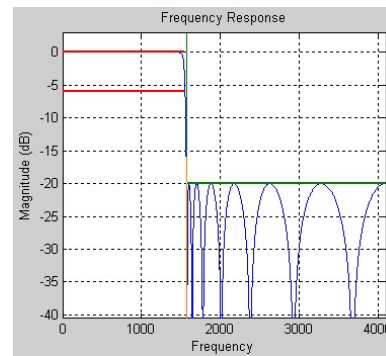
Przykładowe charakterystyki amplitudowe

Dolnoprzepustowe filtry Czebyszewa - typ I

Rząd 4

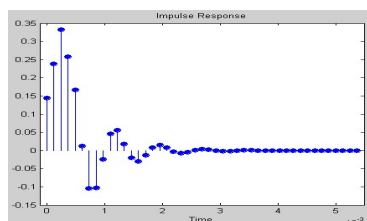
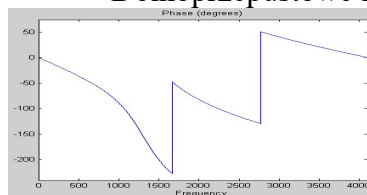

Rząd 14

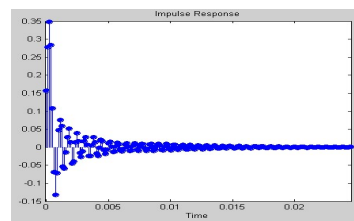
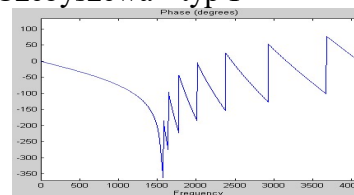
Przykładowe charakterystyki fazowe i odpowiedzi impulsowe

Dolnoprzepustowe filtry Czebyszewa - typ I

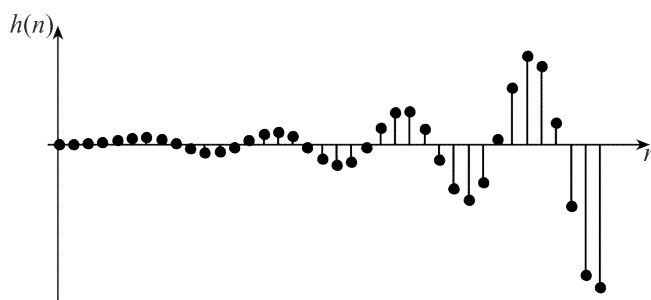

Rząd 4

Rząd 14

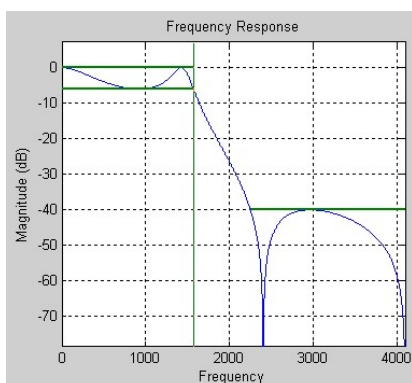
Odpowiedz impulsowa filtru niestabilnego

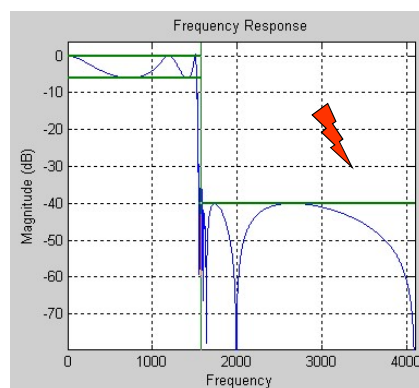
Przykładowe charakterystyki amplitudowe

Dolnoprzepustowy filtr eliptyczny

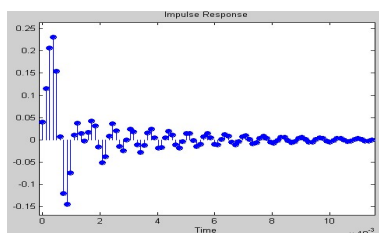
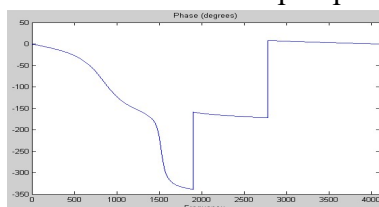

Rząd 3

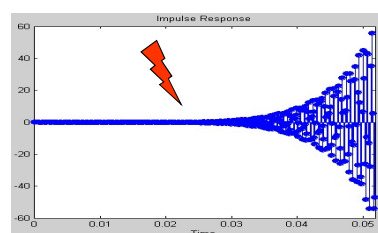
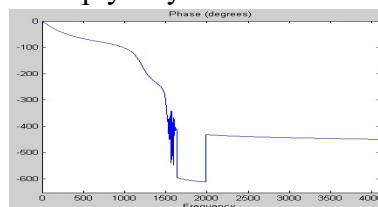

Rząd 21 - niestabilny !!!

Przykładowe charakterystyki fazowe oraz odpowiedzi impulsowe Dolnoprzepustowy filtr eliptyczny

Rząd 3

Rząd 21 - niestabilność !!!

11

Definicja stabilności filtru IIR

Filtr IIR jest **stabilny** jeżeli istnieją ograniczone stałe

$$c_1 > 0$$

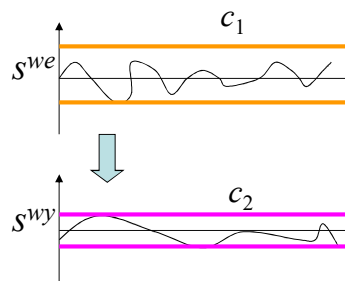
$$c_2 > 0$$

takie, że z warunku

$$\|s^{we}\| \leq c_1$$

wynika

$$\|s^{wy}\| \leq c_2$$

Na ogół przyjmujemy $\|s\| = \max_m |s(m)|$

12

Definicja asymptotycznej stabilności

Filtr IIR jest *asymptotycznie stabilny* jeżeli

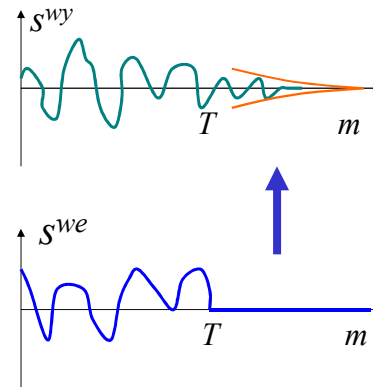
$$\lim_{m \rightarrow \infty} s^{wy}(m) = 0$$

gdy

$$s^{we}(m) = 0$$

dla wszystkich

$$m \geq T.$$

Twierdzenie o stabilności filtrów IIR

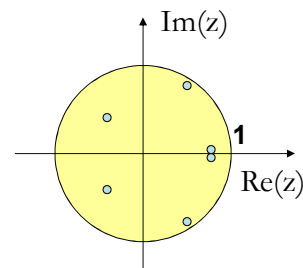
$$H(z) = \frac{\sum_{n=0}^M b_n z^{-n}}{1 + \sum_{n=1}^N a_n z^{-n}}$$

Filtr IIR jest asymptotycznie stabilny *wtedy i tylko wtedy*,
gdy wszystkie zera wielomianu charakterystycznego

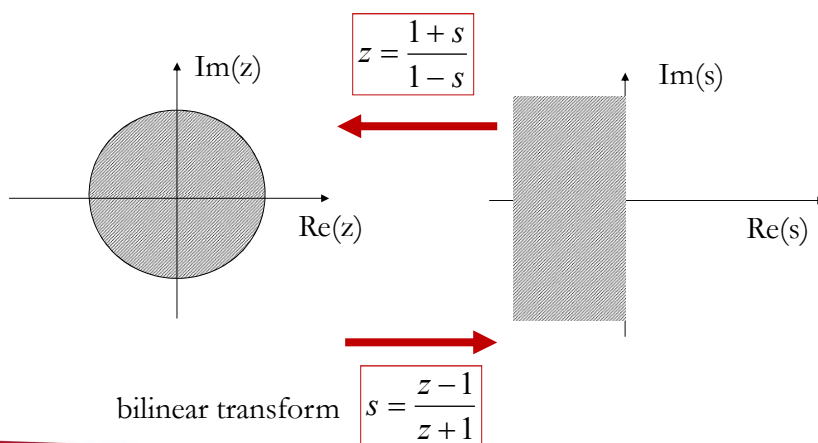
$$P(z) = z^N + \sum_{n=1}^N a_n z^{N-n}$$

leżą wewnątrz koła jednostkowego, tzn.

$$|z_n| < 1 \quad \text{dla} \quad n = 1, 2, \dots, N.$$

Graficzna interpretacja przekształcenia koła jednostkowego w lewą półpłaszczyznę

Twierdzenie o przekształceniu warunków stabilności Schura na warunki stabilności Hurwitza

Dla przekształceń

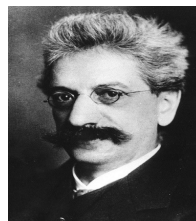
$$z = \frac{1+s}{1-s}$$

$$s = \frac{z-1}{z+1}$$

warunek $|z| < 1$

jest równoważny nierówności $\text{Re}(s) < 0$.

Issai Schur
(1875 – 1941)

Adolf Hurwitz
(1859 – 1919)

Twierdzenie o przekształceniu warunków stabilności Schura na warunki stabilności Hurwitza

Dla przekształceń

$$z = \frac{1+s}{1-s}$$

$$s = \frac{z-1}{z+1}$$

warunek $|z| < 1$

jest równoważny nierówności $\operatorname{Re}(s) < 0$.

Dowód :

$$|z| = \left| \frac{1+s}{1-s} \right| < 1 \quad \Rightarrow \quad \frac{|1+s|}{|1-s|} < 1 = \frac{|1-s|}{|1-s|} \quad \Rightarrow \quad |1+s| < |1-s|$$

$$\sqrt{(1+\operatorname{Re}(s))^2 + \operatorname{Im}^2(s)} < \sqrt{(1-\operatorname{Re}(s))^2 + \operatorname{Im}^2(s)}$$

$$(1+\operatorname{Re}(s))^2 + \operatorname{Im}^2(s) < (1-\operatorname{Re}(s))^2 + \operatorname{Im}^2(s)$$

$$1 + 2\operatorname{Re}(s) + \operatorname{Re}^2(s) + \operatorname{Im}^2(s) < 1 - 2\operatorname{Re}(s) + \operatorname{Re}^2(s) + \operatorname{Im}^2(s)$$

$$4\operatorname{Re}(s) < 0$$

Twierdzenie o wielomianowej stabilności typu Hurwitza

$$P\left(z = \frac{1+s}{1-s}\right) = 0 \quad \Rightarrow \quad \sum_{n=0}^N c_n s^n = 0$$

Wszystkie pierwiastki wielomianu

$$P(s) = \sum_{n=0}^N c_n s^n$$

z dodatnimi współczynnikami, tzn.

$$c_n > 0$$

mają ujemne części rzeczywiste **wtedy i tylko wtedy**, gdy wszystkie minory wiodące wyznacznika Δ_N są większe od zera.

Definicja minorów wiodących wyznacznika

$$\Delta_N = \begin{vmatrix} c_{N-1} & c_N & 0 & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ c_{N-3} & c_{N-2} & c_{N-1} & c_N & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ c_{N-5} & c_{N-4} & c_{N-3} & c_{N-2} & c_{N-1} & c_N & \dots & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 & c_0 \end{vmatrix}$$

Trzy pierwsze minory:

$$\Delta_1 = c_{N-1} > 0$$

$$\Delta_2 = c_{N-1}c_{N-2} - c_Nc_{N-3} > 0$$

$$\Delta_3 = \begin{vmatrix} c_{N-1} & c_N & 0 \\ c_{N-3} & c_{N-2} & c_{N-1} \\ c_{N-5} & c_{N-4} & c_{N-3} \end{vmatrix} > 0$$

Przykładowe zadania tablicowe:

1. odpowiedź impulsowa filtrów typu IIR
2. stabilność filtrów typu IIR
3. charakterystyka częstotliwościowa filtrów typu IIR